

**Posudek vedoucího bakalářské práce Anny Bartošové „Že prej jsem básník – ó dík, jak krásný“:
*Rapové texty Prago Union jako poetické dílo s didaktickým potenciálem***

(Ústav české literatury a komparatistiky, FF UK, Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání)

Bakalářská práce Anny Bartošové představuje promyšlený a vynalézavý vhled do rapových textů Adama Svatoše, resp. kapely Prago Union. Na příkladu jednoho výrazného umělce se dotýká tématu českou literární vědou spíše opomíjeného – a dokonce se na něj dokáže dívat jak perspektivou konceptuálního ukotvování kategorií, tak pohledem školní aplikace. Nejde přitom o spojení pouze vynucené (či motivované) učitelským zaměřením oboru, v němž je kvalifikační práce předkládána; právě situace školního vzdělávání v literatuře je zjevně důležitým podnětem pro zájem o teoretické a metodologické promýšlení této specifické slovesné sféry. Anna Bartošová tak svou prací mimoděk ilustruje, že oborová didaktika může literární vědě přinášet původní a rozvíjející náměty.

V tématu se práce pohybuje přehledně a systematicky – a se stejnou jistotou míří k vytyčenému (s. 4) **cíli**, totiž dokázat, že rapové texty Adama Svatoše jsou pro výuku potenciálně podnětné a využitelné (jak bude patrné dále, lze tento cíl považovat za dosažený). **Konstrukce** je pro čtenáře logická: úvodní kapitola představuje nejen téma (během toho se pokouší – z její perspektivy úspěšně – zasadit rapové texty do kontextu literární kultury, zejm. lyriky a její recepce), ale ve stručnosti i samotný materiál; první kapitola pak vystihuje jeho typické fungování (s velkou citlivostí – a troufám si tvrdit, že i s přínosem pro uvažování o rapu jako takovém – je pojednán lyrický subjekt Svatošových textů, vč. jeho pohybu časem a prostorem a slovní hry, kterou Anna Bartošová vnímá jako zásadní identitní gesto lyrického subjektu; odtud se ale plynule přechází i k tradičnější versologické analýze). S tímto ohledáváním jsou (formou vysvětlivek) propojovány ediční zásady pro záznam písňových textů shrnuté na konci kapitoly (s. 50) – ty lze, jakožto snahu přistoupit jednotně k členění veršů, zápisu dvojznačných, na homofonii založených vyjádření atp., jednoznačně ocenit. Druhá, rozsahem souměřitelná kapitola „zaostří“ na čtyři konkrétní texty, jimž je věnována velice podrobná pozornost (až 12 NS k jedné písni). Tato detailnost dobře obhájí jinak poměrně úzký výběr z rozsáhlého materiálu (ten je nadto nezřídka zpřítomňován i v první kapitole v odlišně odsazených pasážích) – a dává navíc spolehlivý základ stručnější kapitole třetí, v níž jsou představeny listy úloh pro výukovou práci s danými rapovými texty. Do těchto pracovních listů jsou poznatky z interpretačních sond promítány uvážlivě a střídavě (zejm. k skladbě „Mě100“, s. 81), neznamená to ovšem, že by působily partikulárně či postrádaly „hutnost“: ve všech případech je žákům otevřena cesta k tomu, aby nad texty provedli smysluplnou, v zásadě interpretační

úvahu,¹ a k jejich zcitlivování na významové nuance slov i vyšších celků. Jejich kvalita je zřejmá² a techniky nesporně vynalézavé – pracuje se s odborným textem a zároveň s obrazem (tamtéž), vývoj klíčových jevů z textu se vyjadřuje pomocí grafů (s. 79–80), využívá se žákovská kooperace, modelové situace (s. 83) a myšlenkové mapy v různé podobě (srov. s. 85 a 86) –, pochybnost mám jen nad označením přístupu jako „alternativnějším“ (s. 10). Přílohy potom slouží k zvýšení čtenářského komfortu – obsahují odkaz na playlist písní, z nichž je citováno v teoretické kapitole, i transkripce těch, které jsou v práci nejfrekventovanější.

Obdobnou jistotu, kterou vykazuje směr výkladu, lze pozorovat i v **metodologii a práci s odbornou literaturou**: Anna Bartošová využívá různé teoretické pohledy (Jonathana Cullera, Miroslava Červenky ad.), funkčně z nich však selektuje pro téma relevantní poznatky a podobně nemechanicky (a tedy i v různé míře) se k sekundárním zdrojům vztahují pojednání o jednotlivých písních (např. k Daniele Hodrové či Haně Šmahelové). Jednotlivé kategorie – patrné je to hlavně v podkapitole o časoprostoru – nejsou vnímány rigidně, ale je zdůrazňována jejich spojitost s kategoriemi dalšími (např. subjekty textu, zejm. lyrickým subjektem), jak již bylo naznačeno výše. Ojedinele může takto integrační pohled vést k odbočkám, které mohou být na první pohled čtenářsky překvapivé (od prostoru města ke kmenovému dělení společnosti, s. 61), nikoliv však neústrojně.

Práce je psána jasným a kultivovaným **stylem**, na němž se snad projevuje, že vznikala v náležitě dlouhém časovém rozsahu a s trpělivým hledáním formulací. I to přispívá k její využitelnosti vyučujícími literatury: z této literárnědidaktické perspektivy je totiž práce rozhodně přesvědčivá v tom, že rapové texty Adama Svatoše jsou bohatým materiálem, který může lyriku a její čtení („čtení“) přiblížit i jiné žákovské skupině, než jsou snad prototypičtí recipienti poezie. Anna Bartošová svým teoretickým vhladem, vlastní interpretací textů i navrženými výukovými aktivitami zviditelňuje navíc i formativní potenciál školního setkání žáků s texty Prago Union spočívající v osvojení si „podezíravosti“ vůči slovům, jejich zvuku, významům a víceznačností.

K obhajobě práci samozřejmě **doporučuji** a s radostí ji navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

V Třeboni 5. června 2024

Mgr. Ondřej Vojtíšek, Ph.D.

¹ Např. to, jak se obnažuje budování sebeobrazu v „Olympionikovi“ (s. 83) je pro mne dokladem, že tato píseň není, jak se tvrdí dříve, pouze „charakteristickou slovesnou exhibicí“ a „ničím vyšším“ (s. 10). To je však jen drobná nekonzistence.

² Proto také nevnímám jako absentující jejich pilotáž ve školním provozu (jakkoli by poznatky z jejich použití s žáky mohly být také podnětné).